

4. Гажуловский А. А. Основы теории и методики физической культуры: Учеб. для техн. физ. культ. / Под ред. А. А. Гажуловского. – М. : Физкультура и спорт, 1986. – 352 с.
5. Горбань А. П. Учебное пособие по физическому воспитанию и валеологии для студентов МГСУ / Горбань А. П., Бишаева А. А., Паукова М. В. Москва, Союз МГСУ, 1998. – 89 с.
6. Евсеев Ю. И. Физическая культура / Ю. И. Евсеев. – Изд. 3-е. – Ростов-на-Дону. : Феникс, 2005. – 382 с.
7. Зацюрский В.М. Физические качества спортсменов / В. М. Зацюрский. - М. Физкультура и спорт, 1966. – 199с.
8. Туманян Г. С. Спортивная борьба: Уч. пос. для техн. и ин-тов физ. культ. (пед. фак.) / Г. С. Туманян. – М. : Физкультура и спорт, 1985. – 144 с.
9. Уилмор Дж. Х. Физиология спорта и двигательной активности / Дж. Х. Уилмор, Д. Л. Костил. – Киев : Олимпийская литература, 1997. – 504 с.
10. Холодов Ж. К., Кузнецов В. С. Теория и методика физического воспитания и спорта: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – 2-е изд., исир. идоп. – М. : Издательский центр «Академия», 2003. – 480 с.

Пітин М.П., Передерій А.В., Мельник М.Г.
Львівський державний університет фізичної культури

ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ТА СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

У статті визначено основні проблеми інтеграції навчальної та спортивної діяльності студентів. Встановлено, що ефективна інтеграція уповільнюється відсутністю часу та одноманітністю навчально-тренувальної діяльності, складністю із добиранням до спортивних об'єктів, проблемами пов'язаними із відсутністю поваги зі сторони адміністрації та професорсько-викладацького складу та наявністю фактів корупції. Основні проблеми процесної частини за рангом – матеріально-технічне, медико-біологічне, кадрове та науково-методичне, інформаційне та нормативно-праве забезпечення.

Ключові слова: інтеграція, студентський спорт, навчання, проблеми.

Питин М. П., Передерий А. В., Мельник М.Г. Проблемы интеграции учебной и спортивной деятельности студентов. В статье определены основные проблемы интеграции учебной и спортивной деятельности студентов. Установлено, что эффективная интеграция замедляется отсутствием времени и однообразием учебно-тренировочной деятельности, сложностью доступа к спортивным объектам, проблемами, связанными с отсутствием уважения со стороны администрации и профессорско-преподавательского состава и наличием фактов коррупции. Основные проблемы процессной части по рангу – материально-техническое, медико-биологическое, кадровое и научно-методическое, информационное и нормативно-правое обеспечение.

Ключевые слова: интеграция, студенческий спорт, обучение, проблемы.

Pitin M., Perederii A., Melnic M. Problems of integration of educational and sport activity froze. Reformation of the system of P.E and sport in higher educational establishments of Ukraine grounded to assert about appearance of new calls for the specialists of industry. Aim: to find out the basic problems of integration of educational and sport activity froze. **Organization.** Questioning among students-sportsmen, that study in INSTITUTION of higher learning of Ukraine of III– IV levels of accreditation, is conducted. On the whole data are got 46 respondents. A questionnaire was conducted among students on the competitions of different level: World university Game in 2015 (Gvandjou, South Korea), final competitions of the All Ukrainian university game (Kyiv, 2015) and among participants inwardly institution of higher learning competitions of INSTITUTION of higher learning of Ukraine. **Results.** Students-sportsmen have the expressed priorities for the receipt of future profession. Effective integration of educational and sport activity froze slowed in connection with absence of sufficient amount of time on realization of educational-training activity; by monotony of training process; by complication with gathering additionally to the sport objects; by difficulties of planning and distribution of time on the different types of activity; by problems related to absence of respect from the side of administration and faculty advisors and presence of facts of corruption. The basic problems of process part of activity of students-sportsmen for certain ($p \leq 0,05$) open up on four levels. Near-term – problems of logistical support; on the second place of – problem of the medical-biologic providing; on the third position with insignificant differences interest ($p > 0,05$) the problems of the skilled and scientifically-methodical providing found oneself; last position, also with insignificant differences inter se got the problems of informative and normatively-right character.

Key words: integration, student sport, studies, problems.

Постановка проблеми. Реформування системи фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах України дало підстави стверджувати про появу нових викликів для фахівців галузі [4, 8]. Основними чинниками подальшого розвитку фізкультурно-спортивної діяльності студентів стають уподобання, можливості до ефективного поєднання занять спортом і навчальної, як основної діяльності [2, 3, 6, 10].

Зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Тематика дослідження міститься в межах теми 1.3 «Парадигма здорового способу життя в дискурсах фізичного виховання і спорту» Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр. та ініціативної теми «Основи теоретичної підготовки у спорті» Львівського державного університету фізичної культури на 2013–2017 рр.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На підставі вивчення досліджень науковців нами виявлено значну кількість проблем розвитку студентського спорту [1, 4, 6]. З'ясування їхнього змісту здійснене за рахунок вивчення стану розвитку та динаміки основних показників студентського спорту; особливостей діяльності та системи підготовки студентів-спортсменів в Україні; специфіки діяльності в соціально-економічних умовах України [5, 7, 9]. Поряд із тим поза увагою фахівців

залишаються проблеми інтеграції навчальної та спортивної діяльності студентів із потребою забезпечення ефективності в цих двох напрямках.

Мета дослідження: з'ясувати основні проблеми інтеграції навчальної та спортивної діяльності студентів.

Методи та організація дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення, соціологічні методи (опитування шляхом анкетування), методи математичної статистики. Опитування було проведено серед студентів-спортсменів, які навчаються в ВНЗ України III–IV рівнів акредитації. Загалом отримано дані 46 респондентів. Анкетування проводилося серед студентів на змаганнях різного рівня за нашої безпосередньої участі, окрема на Всесвітній Універсіаді 2015 р. (Гванджоу, Південна Корея), фінальних змаганнях Всеукраїнської універсіади (м. Київ, 2015) та серед учасників внутрішньо вузівських змагань ВНЗ України, Запропонована анкета передбачала анонімні відповіді на 15 запитань.

Результати. На підставі проведеного опитування з'ясовано, що 77,78% респондентів загалом задоволені організацією системи занять фізичним вихованням та спортом у їхньому ВНЗ, 17,78% висловили негативне ставлення до організації цієї діяльності та 4,44% респондентів не змогли однозначно висловитися стосовно цього запитання. Більшість опитаних студентів-спортсменів (52,17%) вказали, що у них деколи виникають протиріччя між навчальною діяльністю та заняттями спортом у ВНЗ. У варіантів відповідей «часто» та «ніколи» спостерігався рівномірний розподіл відповідей, по 19,57% на кожну. Лише у 8,70% респондентів завжди виникають протиріччя між навчальною діяльністю та заняттями спортом у ВНЗ. У доповнення цього деколи компенсують час для тренувальних занять за рахунок навчальної діяльності у ВНЗ 60,00% опитаних студентів-спортсменів, часто використовують ці резерви для збільшення тренувальних обсягів 22,22% та ніколи цього не роблять 17,78%. Вважаємо позитивним, що студенти-спортсмени на різних рівнях навчально-тренувальної та змагальної діяльності за цього-результативною діяльністю мають виражені пріоритети для здобуття майбутньої професії. Це проявляється у тому, що варіанти «завжди» компенсують час для тренувальних занять за рахунок навчальної діяльності відсутні. Важливим з огляду на об'єктно-суб'єктні відносини в студентському спорті України є блок питань пов'язаний із з'ясуванням проблеми з якими стикаються студенти-спортсмени під час навчально-тренувальної діяльності та участі в змаганнях. Узагальнення, проведені на основі вивчення анкет вказали, що основними з них для студентів-спортсменів є відсутність достатньої кількості часу на проведення навчально-тренувальної діяльності, одноманітність структури та змісту тренувального процесу в умовах ВНЗ, складність із добираючими до спортивних об'єктів на яких здійснюються тренування, відсутність достатньої кількості змагань на рівні ВНЗ; ускладнене планування та розподіл часу на різні види основної діяльності відповідно до специфіки організації навчального процесу ВНЗ. Частими є зазначення студентами-спортсменами проблем пов'язаними із відсутністю поваги зі сторони адміністрації та професорсько-викладацького складу ВНЗ та наявність фактів корупції. Традиційними є нарікання на фінансове забезпечення занять обраним видом спорту в ВНЗ.

Відповідно до зазначених проблем студентами-спортсменами внесено пропозиції щодо зменшення кількості загального навчального навантаження, підвищення рівня навчально-тренувальної діяльності, введення додаткового матеріального заохочення, зміни ставлення викладачів до паралельної діяльності студентів у галузі спорту, оптимізації співвідношення часу на навчальну, навчально-тренувальну діяльність та відпочинок, збільшення кількості внутрішніх змагань, зміни критеріїв та процесу відбору учасників студентських змагань із різних видів спорту на рівні резервного спорту та спорту вищих досягнень. У межах з'ясування можливостей до участі в навчально-тренувальній діяльності встановлено, що більшість респондентів (67,39%) мають достатньо кількість часу для проведення тренувань у ВНЗ. Також більшість (57,78%) вказала на забезпеченість можливістю участі в змаганнях різного рівня з обраного виду спорту. На нашу думку це переважно студенти-спортсмени, які перебувають на рівні масового та частково резервного студентського спорту. У порівнянні із попередніми запитаннями майже одногосно (95,65%) респонденти висловилися про бажання займатися обраним видом спорту впродовж усього періоду навчання в ВНЗ.

Цікавими з огляду на існуючий стан забезпечення та функціонування студентського спорту України є відповіді пов'язані із поєднанням заняттями обраним видом спорту в умовах ВНЗ із іншими (поза вузівськими) заняттями. Більшість респондентів, до яких ми зачисляємо тих, які часто та завжди поєднують навчально-тренувальну діяльність з обраного виду спорту в ВНЗ та поза ним наголошують на цьому (15,56 та 51,11% відповідно). Частина респондентів (26,67%) часто поєднують заняття в межах ВНЗ та поза ним та лише 6,67% студентів спортсменів ніколи не проводять додаткових тренувальних впливів за межами своїх навчальних закладів. Це вказало нам на потребу корегування ставлення адміністрації та відповідних структурних підрозділів до організації діяльності в студентському спорті, збільшення обсягу та якості забезпечення основного тренувального навантаження з обраного виду спорту для студентів спортсменів під час їхньої навчальної діяльності в ВНЗ.

Ранжування студентами-спортсменами основних проблемних напрямків у забезпечення студентського спорту та їх математико-статистична обробка дали підстави стверджувати, що існують чотири відмінні рівні ($p \leq 0,05$). Першочерговими респонденти зазначили проблеми матеріально-технічного забезпечення (2,07 бала). На другому місці зазначені проблеми медико-біологічного забезпечення, що за оцінками мають вірогідні відмінності від інших груп (2,71 бала). На третій позиції із незначними відмінностями між собою ($p > 0,05$) на думку респондентів опинилися проблеми кадрового та науково-методичного забезпечення (3,72 та 3,46 бала). Останню позицію, також із незначними відмінностями між собою отримали проблеми інформаційного та нормативно-правового характеру (4,11 та 4,15 бала відповідно). Це дає підстави стверджувати, що найбільш відчутними для суб'єктів студентського спорту, представленими студентами-спортсменами, є ті сторони забезпечення, які залучаються до безпосередньої підготовки. Водночас, варто зазначити, що чинниками вирішення та покращення проблем матеріально-технічного та медико-біологічного характеру можуть бути ефективно правове забезпечення та надання об'єктивної інформації учасникам студентського спорту України.

Основна навчальна діяльність студентів спортсменів в ВНЗ України вказала на потребу з'ясування суб'єктивного враження респондентів щодо розумінням їхньої діяльності, тобто занять спортом, зі сторони професорсько-викладацького складу та адміністрації ВНЗ. Нажаль, на відміну від провідних університетів США чи країн Європи, у ВНЗ України на сьогодні не існує вираженої та законодавчо закріпленої системи сприяння навчанню студентам, що мають перспективи чи показують

результати в спортивній діяльності. Таким чином, встановлено, що майже половина респондентів (45,65%) лише деколи стикаються із відсутністю розуміння своєї діяльності зі сторони професорсько-викладацького складу та адміністрації. Однак, стурбованість викликає зафіксовані показники відповідей респондентів, які вказали у 26,09% випадків, що у них завжди виникають проблеми із представниками ВНЗ та ще 23,91% часто стикаються з ними. Лише у 4,35% респондентів ніколи не виникає непорозуміння із професорсько-викладацьким складом та адміністрацією ВНЗ через заняття спортом.

На попередніх етапах дослідження нами встановлено наявність в ВНЗ різного рівня акредитації можливості занять фізкультурно-спортивною роботою з різних видів спорту. Це підкріплено також і відповідями респондентів, які одногосно зазначили про повноту різноманітності видів спорту, які пропонуються ВНЗ. На завершення нами було поставлено достатньо складне із огляду на об'єктивні чинники запитання стосовно реалізованості спортивного потенціалу за час навчання у ВНЗ. Це питання сформоване з огляду на складність прогнозування та визначення нами перспективності студентів-спортсменів у кожному окремому випадку. Також, відповіді на це питання дали нам змогу з'ясувати особистий рівень домагань студентів-спортсменів за час їхнього заняття фізкультурно-спортивною діяльністю в ВНЗ. Отримані відомості були дещо непередбачуваними. Тільки трохи більше третини (36,96%) респондентів висловили думку, що повною мірою реалізували (реалізують) свій спортивний потенціал. Така сама частина респондентів не змогли однозначно висловитися з приводу цього запитання та дещо менше третини респондентів (26,09%) зазначили, що не реалізували свої можливості та відповідно не досягли рівня результатів адекватного до суб'єктивної оцінки свого потенціалу. Це вказує на потребу значної корекції окремих компонентів системи підготовки та загалом діяльності в студентському спорті України.

Разом із тим, при зверненні до респондентів із запитанням щодо пропозицій, рекомендацій, узагальнень із розвитку студентського спорту України виявлено низьку активність. Основні пропозиції та зауваження були сконцентровані на проблематиці фінансування, матеріально-технічної бази, що об'єктивно складно врахувати при подальшій діяльності. Однак є такі, що тривожать, зокрема пов'язані із створенням адекватних умов проведення змагань, пошуком фахівців для підготовки спортсменів високого класу. Більш доречними, в утворених в Україні соціально-політичних та економічних умовах, вважаємо пропозиції респондентів стосовно проведення реформування студентського спорту України та залучення досвіду та безпосередньої діяльності іноземних фахівців, які працюють в відповідній сфері закордоном. Основними напрямками реформування зазначено збільшення спортивних заходів, популяризацію студентських змагань серед глядачів тощо.

ВИСНОВКИ. Ефективна інтеграція навчальної та спортивної діяльності студентів уповільнюється в зв'язку з відсутністю достатньої кількості часу на проведення навчально-тренувальної діяльності; одноманітністю тренувального процесу; складністю із добираннями до спортивних об'єктів; труднощами планування та розподілу часу на різні види діяльності; проблемами пов'язаними із відсутністю поваги зі сторони адміністрації та професорсько-викладацького складу та наявність фактів корупції. Основні проблеми процесної частини діяльності студентів-спортсменів вірогідно ($p \leq 0,05$) розкриваються на чотирьох рівнях. Першочергові – проблеми матеріально-технічного забезпечення; на другому місці – проблеми медико-біологічного забезпечення; на третій позиції із незначними відмінностями між собою ($p > 0,05$) опинилися проблеми кадрового та науково-методичного забезпечення; останню позицію, також із незначними відмінностями між собою отримали проблеми інформаційного та нормативно-правового характеру.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ передбачають обґрунтування напрямів розв'язання проблем, що виникли в студентському спорті України в XXI столітті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гаязова А. В. Проблемы студенческого спортивного движения / А. В. Гаязова, В. Я. Назмутдинов // Всеросс. науч.-практ. конф. «Перспективы развития современного студенческого спорта: на пути к Универсиаде-2013 в Казани». – Казань, 2012. – С. 48–52.
2. Евсеев С. П. Физическая культура в системе высшего профессионального образования : реалии и перспективы / С.П. Евсеев. – СПб., 2007. – 144 с.
3. Ківернік О. Організаційні особливості процесу фізичного виховання у вищих навчальних закладах України // Ківернік О., Городнянський С., Пітин М. // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків, 2008. – № 1–2. – С. 20–22.
4. Мельник М. Г. Проблеми розвитку студентського спорту України у XXI столітті / Мельник М. Г., Пітин М. П. // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – Чернігів, 2015. – Вип. 129, т. 1. – С. 169–172.
5. Мельник М. Кадрове забезпечення студентського спорту України впродовж 2000–2014 років / Мельник Михайло, Пітин Мар'ян // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – К., 2015. – Вип. 11 (66). – С. 108–111.
6. Пасмуров А.Г. Тенденции развития студенческого спорта на основе критического обзора научных публикаций / А.Г. Пасмуров, З.М. Кузнецова // Теория и практика физической культуры. – 2011. – № 1. – С. 87–94
7. Передерій А. В. Матеріально-технічне забезпечення студентського спорту України в XXI столітті (на прикладі основних спортивних споруд) / Передерій А.В., Мельник М.Г., Пітин М.П. // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – К., 2015. – Вип. 12 (67). – С. 93–96.
8. Приступа Е. Н. Решение проблем современной молодежи средствами олимпийского образования / Приступа Е.Н., Брискин Ю.А., Питын М.П. // Sportul Olimpic și sportul pentru toți : Material. Congres. Șt. Intern. / col. red.: Manolachi V., Danail S. – Ch. : USEFS, 2011. – Vol. 1. – 2011. – p. 148–151.
9. Степанюк С. Особливості формування і розвитку студентського спортивного руху в Україні // Молода спортивна наука України. – Л., 2003. – Вип. 7, т. 1. – С. 177–184.
10. Singh O. Comparison of Facilities for Sports and Games in Colleges of Different Universities / Onkar Singh // International journal of scientific research, 2013. – Vol. 2, is. 10. – P. 1.